



MITEM

MADÁCH INTERNATIONAL THEATRE MEETING

Madách Nemzetközi Színházi Találkozó

Nemzeti Színház • Budapest 2014. március 26. - április 7.

Identitás – szakralitás – teatralitás

A Szcenárium folyóirat szakmai programja

Mottó: „Etnikai identitásunkat a történelem határozza meg, vajmi kevésbé tudjuk befolyásolni. Személyes identitásunkat mi magunk alakítjuk, de öntudatlanul. Ez az, amit »sorsnak« nevezünk. Az egyetlen terület, amelyet tudatosan, racionális lények módjára formálhatunk, az szakmai identitásunk.”

(Egenio Barba: *Papírkenu*)

Az új teatralitás egyik központi kérdése a színház társadalmi érzékenysége. Az európai színházkultúra poszt-dramatikus korszakában ez a kérdés ma többnyire nemi, faji, etnikai, vallási, nemzeti identitás-problémaként merül föl. A Nemzeti Színház művészeti folyóirata, a Szcenárium szervezésében rendezendő szakmai nap keretében arra teszünk kísérletet, hogy neves hazai és külföldi alkotók több évtizedes tapasztalatai alapján, illetve a közép-kelet-európai antropológiai színházi gyakorlat felől közelítve találjunk új szempontokat és válaszokat ezekre a mindnyájunkat érintő kihívásokra.

A szakmai program kétrészes: 2014. március 28-án és 29-én 13-tól 16 óráig kerül megrendezésre, magyar és lengyel nyelven, angol szinkrontolmácsolással.

Március 28-ai program: Ötven éves az Odin Theatret

• Kerekasztal-beszélgetés Eugenio Barba munkásságának magyarországi és közép-kelet-európai recepciójáról, illetve a *The Gospel According To Oxyrhincus* budapesti bemutatójáról (13-tól 13.30-ig és 15-től 16 óráig)

Résztevői: Johann Wolfgang Niklaus, Małgorzata Dźygadło-Niklaus, a Schola Teatru Węgajty vezetői, Katona Imre, a soproni Petőfi Színház főrendezője, Regős János, a Szín-Játékos Szövetség elnöke, a Szkéné Színház egykori művészeti vezetője.

Moderátor: Szász Zsolt, a Szcenárium felelős szerkesztője.

• Eugenio Barba *The Gospel According To Oxyrhincus* című előadása filmváltozatának vetítése (13.30-tól 14.50-ig)

A *Kezdetben volt az eszme* című film az Odin Színház „The Gospel According to Oxyrhincus” című produkcióján alapul, melyet 1985 és 1987 között 12 európai és dél-afrikai országban mutattak be. Az *'Oxyrhincus evangéliuma'* az elve eltemetett lázadás története, Antigoné és bátyja, Polüneikész története. És Zusha Mal'ak, a zsidó története, aki a Messiást keresi, és szembetalálja magát a társadalommal, amely már megtalálta a maga Messiását. Mindnyájan a kopt és a régi görög nyelvet beszélnek, e két holt nyelvet, melyet többé már senki sem ért.

Március 29-i program: Antropológiai színház Magyarországon és a közép-kelet-európai térségben (kerekasztal-beszélgetés)

Mottó: „*Sem a színházban, sem a kultúrában nem létezik genus loci. Minden utazik, elszakad eredeti kontextusától és új helyen ver gyökeret. Nem létezik olyan tradíció, amely elválaszthatatlanul egy meghatározott földrajzi helyhez, nyelvhez vagy hivatáshoz kötődne.*”

(E. Barba *Papírkenu* 184.)

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Johann Wolfgang Niklaus és Małgorzata Dźygadło-Niklaus a Schola Teatru Węgajty vezetői; Vidnyánszky Attila rendező, a Nemzeti Színház vezetője; Szász Zsolt, a Szcenárium felelős szerkesztője; Tömöry Márta bábos, drámaíró, színháztörténész; Rideg Zsófia, a Nemzeti Színház dramaturgja, a MITEM főszerkesztője.

• A Johann Wolfgang Niklaus-szal és Małgorzata Dźygadło-Niklaus-szal folytatott beszélgetésben a Schola Teatru Węgajty működése kerül terítékre, különös tekintettel az általuk művelt középkori színháztörténetekre és a 2010-ben általuk megrendezett nemzetközi Koleda-fesztiválra (amelyen a Szász Zsolt vezette Hattyúdal Színház is részt vett). A beszélgetés során a Kelet-Közép-Európában 2000 után

beindult szerteágazó kulturális keresztkapcsolatok is bemutatásra kerülnek. Azt a kérdést szeretnénk fölvetni, hogy napjainkban vajon miért akadnak el térségünkben a spontán és szabad inter-etnikus színházi kezdeményezések. A beszélgetést videó-bejátszásokkal illusztráljuk.

Moderátor: Szász Zsolt

Időtartam: 13-tól 14.20-ig

• A Szász Zsolttal folytatott beszélgetés témája az a kérdéskör, hogy színházzal manapság lehet-e valódi ünnepet generálni a *genius loci*-ra alapozva. A beszélgetés során abba a kulturális folyamatba nyerhetünk betekintést, melyet Nyírbátori Szárnyas Sárkány Hete Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál húsz éves jelenléte a helyi lakosság körében generált. Szász Zsolt mint a fesztivál művészeti vezetője rövidfilm-bejátszásokkal illusztrált visszatekintésében egyúttal színházi krédójáról is számot ad.

Moderátor: Pálfi Ágnes

Időtartam: 14.20-tól 14.50-ig

• Tömöry Márta és Szász Zsolt a betlehemes játékokról, erről a Kárpát-medencében máig is élő szakrális népi dramatikus szokáshagyományról adnak aktuális körképet. Mindenek előtt arra fókuszálva, hogy ennek a népi misztériumjátéknak az ismerete miképpen járulhat hozzá napjainkban a színházi nyelvújításhoz. Beszámolnak arról a több mint két évtizedes identitásképző kulturális folyamatról is, mely mára azzal az eredménnyel járt, hogy az idén sor fog kerülni e szokáshagyománynak az UNESCO Kulturális Örökség listájára való jelölésére. A beszélgetés során bemutatásra kerül egy tízperces mozgóképes összeállítás is.

Időtartam: 14.50-től 15.20-ig

• Vidnyánszky Attila rendező és Rideg Zsófia dramaturg két közös produkciójuk, a *Halotti pompa* (Csokonai Színház, 2009) és a *Johanna a máglyán* (Nemzeti Színház, 2013) kapcsán járják körül az *identitás – szakralitás – teatralitás* hármas problémakörét.

Moderátor: Szász Zsolt

Időtartam: 15.20-tól 16 óráig



Koleda-fesztivál, Węgaity, 2010



A magyar hejjetők a fesztiválon

Identity – Sacrality – Theatricality

Professional Programme Organised by the Journal *Szcenárium*

Motto: “Our ethnic identity has been established by history. We cannot shape it. Personal identity is built by each of us on our own, but unwittingly. We call it destiny. The only profile on which we can consciously act as rational beings is the profile of our professional identity.”

(Eugenio Barba: *The Paper Canoe*)

A central question to new theatricality is the social sensitivity of the theatre. In the present postdramatic phase of European theatrical art this question mostly arises in terms of gender, race, ethnicity, religion and national identity problems. An attempt is made within the framework of the professional programme organized by *Szcenárium*, the art journal published by the Nemzeti Színház, to find fresh aspects and answers to these overall challenges, relying on the experience which well-known home and foreign artists have gained over decades and approaching from the practice of East-Central European theatre anthropology.

The programme is held in two sessions on 28 and 29 March, 2014, from 13:00 to 16:00, respectively. The languages used will be Hungarian and Polish, with simultaneous interpretation into English.

Programme Schedule, 28 March

The 50th Anniversary of the Odin Teatret

13:00 – 14:30 Roundtable discussion about the reception of Eugenio Barba’s work in Hungary, Central and Eastern Europe as well as about the premiere in Budapest of *The Gospel According To Oxyrhincus*.

Participants: Johann Wolfgang Niklaus, leader of Schola Teatru Węgajty, Imre Katona, director at Petőfi Színház, Sopron, János Regős, president of Szín-Játékos Szövetség and former artistic director of Szkéné Színház.

Moderator: Zsolt Szász, managing editor of *Szcenárium*.

14:30 -16:00 Screening of the film version of Eugenio Barba’s *The Gospel According To Oxyrhincus*.

The film *In the Beginning Was the Idea* is based on the Odin Teatret production of *The Gospel According to Oxyrhincus*, which was performed in twelve European and South American countries between 1985 and 1987. *The Gospel According to Oxyrhincus* is the story of revolt buried alive, of Antigone and her brother, Polynices. And it is also the story of Zusha Mal’ak, the Jew, who is searching for the Messiah and comes upon a society which has already found its Messiah. Here they all speak Coptic and Old Greek, two dead languages, which nobody understands.

Programme Schedule, 29 March

Theatre Anthropology in Hungary and in East-Central Europe (roundtable discussion)

Motto: “*There is no genius loci, genie of the place, either in theatre or culture. Everything travels, everything drifts away from its original context, and is transplanted. There are no traditions which are inseparably connected to a particular geographical location, language or profession.*”

(E. Barba: *The Paper Canoe*)

Participants: Johann Wolfgang Niklaus and Małgorzata Dźygadło-Niklaus, leaders of Schola Teatru Węgajty; Attila Vidnyánszky, director and general manager of Nemzeti Színház; Zsolt Szász, managing editor of *Szcenárium*; Márta Tömöry, puppetry artist, dramatist, theatre historian; Zsófia Rideg, dramaturge at the Nemzeti Színház, organiser of MITEM.

13:00 – 14:20 The discussion with Johann Wolfgang Niklaus and Małgorzata Dźygadło-Niklaus will focus on Schola Teatru Węgajty with special respect to their cultivation of medieval theatrical forms and the international Koleda Festival they organised in 2010 (Zsolt Szász’s Hattyúdal Színház was among the participants). Interrelationships within East-Central Europe after 2000 will be specified, too. The problem of the failure today in our region of spontaneous and free inter-ethnic theatrical initiatives will be posed. Video illustrations will accompany the discussion.

Moderator: Zsolt Szász.

14:20 – 14:50 The topic of the discussion with Zsolt Szász is the question whether it is possible nowadays to generate a genuine celebration by the theatre, based on *genius loci*. We will get an inside view of the cultural process which has involved the local people by the presence for 20 years of Nyírbátori Szárnyas Sárkány Hete Nemzetközi Utcaszínházi Fesztivál. At the same time, Zsolt Szász, as the artistic director of the festival, will reveal his theatrical creed in his recollections illustrated by short video films.

Moderator: Ágnes Pálfi.

14:50 – 15:20 Márta Tömöry and Zsolt Szász will present a current panorama of shepherd’s nativity plays, a sacral dramatic folk tradition in the Carpathian Basin still alive today, focussing primarily on the issue how familiarity with this folk mystery play may contribute to innovations in the theatre. They will give an account of the more than two-decade long identity-forming cultural development which resulted in the nomination of this tradition for the UNESCO World Heritage list this year. A ten-minute long video will also be presented. 15:20 – 16:00 Director Attila Vidnyánszky and dramaturge Zsófia Rideg will explore the triad problem of identity – sacrality – theatricality in relation to their two joint productions, *Halotti pompa* (Csokonai Színház, 2009) and *Johanna a máglyán* (Nemzeti Színház, 2013).

Moderator: Zsolt Szász.